

Predplata van Šibenika
na tromjeseč 3 K.
na po godine 6 K.

Predplata u Šibeniku
sa donasajem lista u kuću
ednaka je kao i van Šibenika.

Pojedini broj stoji 6 para.

HRVATSKA RIEČ

IZLAZI SVAKE SUBOTE U ZADRU

Naslijednik priestolja u Dalmaciji.

Njegova kraljevska Visost Nadvojvoda Franjo Ferdinand ovih dana prisustvuje vojničkim velikim vježbam kao zamjenik Njegova Veličanstva Kralja.

Ovim vježbam se je pripisivala velika važnost radi njihova političkog značaja, međutim nedolazkom Njegova Veličanstva ove vježbe gube mnogo od te važnosti osobito što se tiče Italije i Turskog carstva.

Ako su istinite vesti, Njegovo Veličanstvo je po svojoj volji i radi zdravlja odustalo od prisustvovanja ovim vježbam, a po tom političko značenje ovih vježba umanjilo se po istoj želji Njegova Veličanstva. Po Njegovoj želji također zanjenjeno Vladara Naslijednik Priestolja, a tim kao da su i politički srovi na jadranskom moru i u zaposjednutim zemljama preneseni na buduće pokoljenje.

Naslijednik Priestolja i naslijednik tih političkih osnova na jugu monarchije danas je u našoj sredini. Okružen od svoje buduće bojne mornarice i od svoje vjerne kopnene vojske, okružen od svetčanih odaslanstava naroda, On će biti vidio samo ono što Njega kao budućeg Vladara može odnijeti na teške podhvate, ali ako je Njegova Visost dobro pogledala našu krševitu obalu i naše gole planine, bit će osjetila da u ovoj egzoljoi zemlji ima još mnogo da se popravi i radi, ako će da se pridigne blagostanje i zadovoljstvo pučanstva.

Njegova Visost bit će još opazila da je pučanstvo ove zemlje skroz hrvatsko, a samo da je većka vlada umjetnički u zemlji uzgojila skupinu protivnog svim hrvatskim težnjama i nastojanjima. Ova skupina toliko njegovana od većke vlade i u zadnje doba, uprav pred namjenskim pohodom Njegova Veličanstva i pred pomorskim vojnim vježbama, htjela je da se prikaže demonstrativno kao skroz talijanska.

Hoće li ova talijanska uzgojena skupina sa njezinim talijanskim težnjama i na dalje ugadjati željam većke vlade i njezinim nastojanjima proti Hrvatima, o tom mi ne govorimo, već samo čitamo dužnost, u ovom času vojnih vježba, da Njegova Visost Prestoljonašniciku rečemo, kako je i Dalmaciji i Monarhiji potrebito jedno veoma važno političko rješenje a to je zakonito sjednjenje svih hrvatskih zemalja u kraljevstvo hrvatsko, te da čemo mi Hrvati biti srstini jedino kad budemo mogli kao vjerni podanici pozdraviti današnjeg Naslijednika Priestolja kao našeg okrunjenog hrvatskog Kralja.

ZADAR I RIEKA.

Svakome je već poznato kako su naši „Sokoli“ izletnici, koji su posli na slet u Zagreb bili dočekani u Zadru i na Rieku. Taj doček ne mislimo opisivati, niti zelimo brojiti utamničene, ranjene ili ozljedene, hoćemo samo da iztaknemo istinu koju nas kao narod vredja i poniziva.

Jest, uvreda je i ponizje kad Hrvatu nije dozvoljeno u svojoj zemlji slobodno stupiti na svoje hrvatsko tlo; uvreda je i ponizje kad Hrvatu nije dozvoljeno u svojoj zemlji razviti svoju svetu trobojnici i pod njom stupati; uvreda je i ponizje kad vlast u gradu hrvatske zemlje slobodnim gradjanima ne dozvoljava

ulaz u sokolskoj odori i pod hrvatskom trobojnicom; uvreda je i ponizje da narod hrvatski mora trpiti, da njegovi sinovi budu na svaki način gredljivi od plaćene i fanatičizovane talijanske ulice Zadra i Rieke, zaštićene od bajuneta.

Neće mi se popravljamo i kažemo da nije ulica ni u Zadru ni na Reci grdišta i napadala Hrvate, ne, iza ulice stoje oni koji ulicu organizuju, koji ju fanatizaju i plaćaju, iza ulice i nad ulicom stoje autonoma vlast Zadra i Rieke, stoje „Legi“, stoji mržnja talijanske inteligencije, stoje organizirane stranke, koja je po svoj način pokrajini razširena stranka, koja je po pokrajini licenčirana do podlosti i bahata u Zadru da skrajnosti, stoje ona rukovat ostankom mlađečkog barbarskog, koja je u zadnje doba pruzala pomirjuju ruku nami Hrvatima samo da nam se u kući bolje i sigurnije udomi i da tako ojačana bude oruđjem proti našoj zemlji, proti našoj narodnoj borbi za ujedinjenje i slobodu. I dok su nasi dobrijani zagovarali snosljivost i prijateljstvo pače i savez i bratstvo sa tim ostanicima mlađečkog barbarskog gospodstva, dok su Hrvati sirom ove naše hrvatske pokrajine trpili da se podižu „Leghe“, da se siri talijanski jezik, talijanska iridentistička misao, došte su ti lukavi puzači znali upotrebiti svaku zgodu da nas privuknu na njihove zabave, izlete, glazbe, da nam infiltriraju neprijateljski jezik u obitelji, u trgovini, u javnom životu.

Sve se je to trpilo i dozivili smo organiziranu stranku, koja iz sve duše mrzi nas i nas jezik i naše političke težnje: stranku koja je iz Kotora, Dubrovnika, Splita, Šibenika i ostatih gradova i mjesaca Dalmacije jačala i fanatizovala Zadar, to njihovo ognjište u pokrajini odakle se pružaju niti na Rieku, Trst, Trent i Rim.

Jest, u Dalmaciji talijanstvo znači „irredentizam“ koji je organizirao izgredje u Zadru. Izgredi na Rieci nisu nego plod zadarskih molha i nastojanja, nisu nego dokaz sveze, koja veže iridentiste raztrkane po našim obalama.

O tomu ne može biti danas više vjeđe, kao što je ne može biti u prošlosti, gdje je rukovet latina i mlečić bez prestanka se rotila proti našoj hrvatskoj domovini i hrvatskom kraljevstvu i jeziku.

Ona stoljetna mržnja i podla, izdajnička borba traje još i danas i trajaće dok god mi Hrvati ne budemo uvjereni, da je talijan u Dalmaciji po naravi protivnik svemu što je hrvatsko, dok god mi Hrvati budemo dobri, popustljivi, dok god budemo tražili prijateljstvo i savez sa živiljima, koji su pripravni prvom zgodom da nas izladi u da istanu proti namu kao proti majoren neprijatelju.

Prijateljstva, saveza, bratstva između nas i talijana s ove strane jadranskoga mora ne može i ne smije biti, jer ujihove su težnje od pamćive uprav veleždajnike našu domovinu: ne može i ne smije biti, jer je proti tomu ciela naša povijest: ne može i ne smije biti jer bi to bilo poniranje i izdajstvo naše hrvatske stvari; ne može i ne smije biti osobito poslijepodogodjaja Riečkih i Zadarskih jer bi to bilopodlo, kukačno, jer bi to dokazivalo da je Mlečić pravo imao kad nam je kao robovima zapovjedao, i da bi sutra Italija i Talijani pravo imali kad bi nas kao robe gnjavili, i da damaš rukovet talijana

pravo imao kad nas u kući hoće da vredja i poniziva.

Krvava je uvreda nami bila nanešena u našoj zemlji, tu krvavu uvredu su naši ljudi oprodri krvlju i tamnicom. Oni su učinili što su mogli, ali tu niti može niti smije prestati, jer je uvreda tolika da se ne može izbrisati sa tučnjavom, sa nekoliko razbijenih glava. Ne, tu treba još više, tu treba za sve vjejkove onemogućiti podlu i izdajničku radnju naših historičkih neprijatelja.

Treba Talijane u našoj zemlji, radi naše narodne stvari, potisnuti u krug, kojemu po broju svome pripadaju: treba ih naneći da njima, kao prijateljima talijanima ovđe mjesto nema, već da moraju i oni raditi za našu hrvatsku stvar; treba ih dovesti do spoznaje, da oni u hrvatskoj zemlji žive, i da Hrvatsku misao moraju poštovati, jer je ona jedina u ovoj zemlji suverena.

To je što mi poslige dogodjaja u Zadru i Rieci moramo postići u ovu našu zemlju, gdje Hrvat jest i mora biti i ostati gospodujće moramo izvojivati, jer jedino tada mi ćemo se riesiti neprijatelja, koji nam na svakom koraku ometa radnju stvarajući nam svaki čas novih zapletaja i postezkoča, tako da smo prisiljeni dobar dio naše narodne energije trošiti u susbjivanje talijanske iridentne, koja nema u našoj zemlji prava na obstanak a kamo li na izgrede koji ponizuju i niski našu zemlju u njezinom hrvatskom ponosu.

Da dođemo do tog našeg cilja, do posvećenja pohravnjenja Dalmacije a po tom i Zadra, treba da se organiziramo kao narod, koji se stuje i koji uvrede ne pušta bez odmazde, treba da se u našoj zemlji vladamo svi kao jedan, svi kao pripadnici gospodujćeg življa, svi kao gospodari u našoj kući.

Do takove organizacije mi ne možemo doći nego ako naša društva osobito sokolska pridiđemo na visinu prave narodne vojske, jake, jednodušne, samoprijeorne, stroge disciplinovane; odnosno ako iz naših društava izkorijenimo sve mane koje prieće da se naša društva razvijuju kada od njih zahtjeva današnja naša borba.

Nadalje je zadaći svih sinova našeg naroda da se ograde proti svakom prodiranju talijanskoga jezika u našom javnom i obiteljskom životu, a onda da zapričimo da Talijan našim novećem bogati u obrtu i u trgovini.

U svim našim mjestima Talijan žive od hrvatskoga truda i novca, te Hrvat valja da to izrabljivanje onemogući. To vredi osobito za Zadar.

Taj grad žive od okolice i od novca sto ciela zemlja primasa, i u občini zadarskoj većina je pučanstva hrvatskoga, a mi ne smijemo suštati dok Hrvat u toj občini ne dodje do većine.

Okolis zadarski valja probuditi, ekonomično podignuti: tada je pobjeda hrvatska sigurna, i Zadar će postati hrvatskim gradom kao što je bio u prošlosti.

Zivio Zagreb!

Bili su to dani još nevidjenog narodnog slavlja Bielu Zagreb uz tolike dike i prednosti, sto ga rese, može od sada biti i ponosan, da je

Pređplate i pisma šalju se Uredništvu. Nefrankirana se pisma ne primaju. Rukopisi se ne vraćaju. Oglaši, priobčena pisma, zahvale itd. tiskaju se po 20 para radak = ili po pogodbi. =

na svoje zemlje uzmogao privuci odabranje sirove svih slavenskih naroda, opaziti ih duhom junastva, uzajamne zaštite i međusobne topline ljubavi; Zagreb je uspio ovog puta, da u savu dana obnovi toliko gotovo izumrlih osjećaja, toliko zavjetja, da učvrsti toliko nuda i odluka, uspio je, da u savu dana učini za hrvatsku i slavensku misao više, nego što bi se inače pisnjem, razpravljanjem i pripovedanjem dočinili u dva decenija.

A krasan je izgledao taj naš dijeli glavni grad! Vas nakičen svetim našim trobojnicama, sjao je o suncu nebeskome, koje mu se radovalo i izpunjalo svaku njegovu ulicu jačim svjetlom života i veselja.

A po tim ulicama vrvio je silan narod, mnoštvo, kakov u Zagrebu još nije bilo; surba bila je velika, svak je htio, da bude svugdje, da vidi sve.

A bilo je sta i vidjeti! Tko da to sve opeka i izkaže?! Na samu tu pomisao klone ruka i volja, jer je to nemoguće. Sve, što se ovih dana izmelo u svim našim novinama, sve je to tek sjena, slabih odraza onog veličajnog dvodnevnog slavlja, koje je u svacičem srcu, u svacičoj pameti upisalo neizbrisivim, dubokim slovinama i milo imo: Zagreb.

Da, taj Zagreb neće nitko više zaboraviti neće zaboraviti njegove ljepote, njima će se posmotriti bio to Hrvat ili Slaven u oblicu, a ponosit će se još više kad god i gdje god bude pripovedao veličajnost i krasni uspjeh one svesokolske olimpijade, odigrane tu na ogledog onog bezbrojnog običinstva, koje je začarano, razdražano, užičeno klcalo i pješkalo sokolskoj vojski i čutilo u sebi, kako mu na sami pogled tih vojaka krv u žilama živje kljuna, kako mu sreće jače kuća, kako mu se kosa od strujanja sladičkih ēstava jezi, kako mu se dusa i cieli život talasa i drže od svemilja, od dragosti i ujedno od ponosa, što Hrvat, što Slaven napokon uspio uzgojiti takove sinove, što uspije srići sokolsku misao, množiti njezine vjernike i stvoriti toliku narodnu vojsku. A ta se vojska i odlikovala divno.

Izvedene vježbe bile su pravi triumf sokolskog nastojanja. Kad smo to rekli, to je sve stalo slabim perom možemo da kazemo, sve ostalo može se samo cutiti, osjećati. Čutilo se, osjećalo se mnogo: čutilo se, kad je ono Zagrebačkim krasnim ulicama prolazila ona velebna, impozantna povorka usred biela dana, obasjana zlatnim podnevnim suncem; čutilo se, kad su pred ujmčićim paviljonom izmjenjeni srdaci pozdravili i odpjevane svete pjesme: „Liepa naša“ i „Sokolska himna“; čutilo se oba dana na vježbalištu, u večer u kazalištu i na drugim zabilješama; čutilo se na komersu, na banketu, na pučkoj zabavi na izložbi; čutilo se na dočecima i na odlazcima gostiju, na one burne oduševljene uzklike, na onaj silni, gromoviti: „Zdravo! kojim je sokol sokola svugdje pozdravlja. — Čutilo se, da, mnogo i od te množine čuvstava ostupena.

Ali, ostalo je, mi se nadamo, još nešto. Ostalo je u svima čvrsto i jako uvjerenje, da je Sokolstvo naša jedna velika narodna potreba, da ga moramo razsiriti, razgranati svuda, po svim našim mjestima, da sokolski barjak svuda zale-

prša, da se najzad obistini ona: tko Hrvat, taj Sokol!

To mora da bude, a da može biti, dokazao nam je nekadašnji slet. Tu su se sjatili toliki braća iz svih hrvatskih i slavenskih strana, pa kad su ona mogla, mogu za stalno i još druga, samo ih treba privesti u jedno kolo i usposobiti ih za vršenje dužnosti sokolstva. Uglđajmo se u Čehi i Poljake! Oni su mnogo više u tom smjeru do sad poradili, ali ipak ne sustaju, niti će sastati. Oni su nam i u Zagrebu dali živi primjer, kako zanosno i ozbiljno shvaćaju sokolsku ideju, a do nas je, da ih u tome sledimo, da se s njima natječemo, jer sokolstvo i nije drugo nego neprestano natjecanje u radu za korist roda i domovine svoje.

Mi smo poduprno uvjereni, da će veliki, uspjeli svesokolski slet u Zagrebu donjeti obilna ploda. Naši su Sokoli tu mnogo vidjeti, imali su što naučiti, a sad je na njima, da se tim i okoriste. Drugim pak otačbenicima, koji su prisustvovali sletu i vidjeli, što sve znaci „Sokol“ mora sad biti glavna briga, da podupri svugde „Sokol“ i da ga osnuju svugde, gdje ga još kod nas nema.

Kad se tako bude radilo, moći će se sa zadovoljstvom kazati, da nismo uzalud išli u Zagreb, a Zagreb pak bit će još ponosniji, još sretniji, što je doprinio mnogočinju hrvatskog sokolstva, pa će tamo do koju godine na drugom svesokolskom sletu moći da prikupi, da primi, da pogosti još većem radošću veći broj hrvatskih sokolova, i tako uvek napred, dok u tu narodnu vojsku ne udje svak, koji može i mora da služi samu domovinu, dok u nju ne udje svak, koji je — Hrvat!

Dao Bog, bilo to što skorije, a međutko: Zivio Zagreb, naš bieli glavni grad naša priespolnica krasna! Zivjela Hrvatska!

S o k o l s t v o .

Prvi hrvatski svesokolski slet, obdržan dne 2 i 3 o m. u Zagrebu dokazao je najrećiće koliko nam potrebito i znamenito sokolstvo. Ondje smo imali prigode uvjeriti se, kako je ono samo kadro, da doskora postane najvažnijim čimbenikom naše narodne organizacije. Ono je bas kao stvoreno, da tu se svrhu učini prve i najdoumice korake, koje inače ne bi mogla da preduzme nijedna stranacka skupina. Jer koliko god mi priznavali pojedinim našim političkim strankama i patriotizam i volju za rad oko narodnog boljka, toliko opet moramo priznati, da u danasnjim prilikama nijedna ne bi posveme uspjela u nastojanju za provedenje narodne organizacije, jer bi svakoj opet bio, ako ne posve na putu, a one barem na ometu smjer i pravac drugih stranaka, pošto na žalost kod nas svaka stranka mnogo drži do prevrstva i u stvarnim slučajevima, kao da ne zna za vrlinu popuštanja i priznavanja onoga, što je druga koja stranka dobro zamisila i započela.

Sokolstvo spram svega toga ima tu sreću i tu prednost, što se nalazi nad svim strankama, što dapaće ne dopušta, da na nj utječu stranacki odnosači. Ono se nalazi izključivo u službi domovine bez obzira na to, da li će koji njegov član u toj službi biti viši ili niži. Tu se svij smatraju prostim vojniciima, kad imadu na sebi sokolsku odoru, i ta odora upravo ih čisti od svake nemavisti, od svakog nadmetanja, u obée od svih ubitacnih onih ambicija, od kojih boluje naš javni politički život.

Budući takovo, veoma je naravno, ako držimo, da je sokolstvo za nas Hrvate od prevelike potrebe i znamenitosti. Ono ima kod nas veliku zadaču, — zadaču, koju na korist naše obće narodne stvari ne može nitko do njega da izpuni. — Ono ima u sebi sve zdrave uvjete za onu akciju, koja će pitanje naše narodne organizacije sretno pokrenuti, a ako Bog da, još srtnije i dokončati.

Prožniani tim uvjerenjem mi moramo da od danas unapred svako toliko upozorimo naše rođoljube širom domovine naše na potrebu, da se sokolstvo što više razgrani i razsiri po svuda, gdje živimo kao narod. Svako zanemarivanje, svaka neodlučnost ili apatija u ovom pogledu bit će težka pogreška, koja će se vrlo brzo osvetiti ne samo pojedinim mjestima već i cijeloj zemlji. Svak danas mora da gleda, kako će sebi stvoriti i namaknuti najuspješnja sredstva obrane i samouzdržavanja, a mi kao narod možemo doduše mnogo toga u to ime učiniti, ali uvek posve malo bez sokolstva. — Sokolstvo je obrambeni napis svemu onome, što kao Hrvati učinimo, ećimo, i mislimo činiti za vlastito dobro i napredak.

Mi smo i do sad dosta radili, dosta nastojali, ali od svega toga rada i nastojanja nismo imali željene koristi, su naši neprijatelji mogli govoriti uvek nesmetano doči na nas posjed i kvariti nam račune. Nismo imali snage, da im to zapričimo. A oni su na to išli dalje, baš poput vukova, koji prodru sve više napred u selo, kad ne čuju lavez stražarnih pasa. I već su toliko dalje posli bili, iza kako su nam opipljaki polja, podvornice, dvorane i dvorišta pa i istu kuću, da su htjeli napokon grabežnim svojim moktim zaseći i u našu sreću, ubiti u njima i čuvstva i osjećaje, i učiniti nas bezčuvstvene, nieme, obratiti nas u sinje robeve.

Ali u taj čas na našem tlu ponikao Sokol. On je zaustavio onu zločinučku ruku, sto se bila masila i za samim narodnim srećem i dovkino neprljatelju: Stoj! to sree ne dam, to sree ja branim, jer dok je sreća, dotle je i život!

I doista, Sokol nas ostao je uvek vjeran sebi. On je snaga, on je moć narodna, a biti će još jači i moćniji, ako ga svugde ustanavimo, ako i najmanje naše mjesto postane njegovim gnezdom.

Za sad nam mora najviše to na sreću ležati. Neumjestni su, da ne rečemo, bedasti, oni nazori i prigovori, da naša mala mesta, naše selo nisu prikladna za ustanavljanje sokolskih društava. Sokol može u nas svugde da se ustanovi, ako ne kao neodvisno društvo, a to kao podružnica društva u bliznjoj varosi ili gradu. Ako jedno maleno selo, kao što je Mandalina kod Sibenika može imati onako uzorni seoski Sokol, zašto ga ne mogu imati i druga naša selo?

Na posao dakle, rodoljubi diljem ciele Hrvatske! Na posao oko utemeljenja sokolskih društava svugde, gdje ih još nema, a kad ih bude svugde, onda ćemo se lako sporazumjeti, onda će nam, vjerujte, druge ptice zapjevati. —

Zivjelo i množilo se dakle hrvatsko Sokolstvo! —

Orda barbarica, giannizzeri, cannibali, assassini.....

A to je da smo mi Hrvati barbarški čopor, janjičari, ljudožderi, razbojničari i naše je ime okajano vječnom „infamijom“, svim što je najgorje i najužje na svetu. Okovo u našoj zemlji piše list talijan, gnjusni Dalmata.

Ni Rieci su naši bili dočekani kamenjem, revolverima, štapovima, proti njima se bacalo sa prozora zastupnika Zanelle stolice, vrada, voda, nečist, noćni sudovi i t. d. proti njima su letile razbijene čase piva, butlijte i t. d. i oni su udarce vrádali, razbijali koju glavu i kafanu napadaju pa za to su eto razbojničari i t. d. Proti njima je biesnilo riecko redarstvo golim sabljama i sjekli su im ruke a naši tim čuvarama reda oteli 4 sablje pa za to su „cannibali“.

Na Rieci se našima, ako bi se našli sami, razbijale glave usred biele dana, napadalo ducane; većer se na njih iz revolvera pucalo, a oni su vrádali miće, da drago pa eto za to su „assassini“.

U Zadru, u svojoj zemlji nisu sa smjeli izkratiti, bili su i jesu bili prestanka napadnuti i za to smo „barbari“... U Zadru su na smrt ranjena dva naša čovjeka; na Rieci su više od jednog težko ranjeni; u Šibeniku je jedan naš vojnik težko i pogibeljno ranjen; u Dubrovniku je jedan jedini ranjeni

to Hrvat i eto za to smo barbari, janjičari, ljudožderi razbojničari...

Do kad će to trajati da nas u našoj zemlji ručkovet odroda napada, zlostavlja i toliko mrzi da nas još i groljani izazivlje?

Do kad će to trajati? Jeli moguće da ćemo moći hladnokrvno sve to podnašati? Do kada će to trajati, da se naša krv proljeva kao da je voda? Naša krv kojom se Talijani rugaju?

M a l o p r i s p o d o b e .

Proših dana prigodom svesokolskog slavlja u Zagrebu imali smo izmedj učestnika sestra, da se upoznaju s nekim odličnim učiteljima u Banovini, a posebice opt s onima, koji služuju u našem bělom Zagrebu. Ovi su naši vrlo sređačno primili u svoj „Učiteljski Dom“ i iznenadili nas svojim zanosom i svojim simpatijama prema braći iz Dalmacije. Ti učitelji, kao da nisu da nosi najmanje odjeljene, niti, ćute za nas i čuvaju s nama koju je rodjena braća. U njihov je kuci bili smo u svojoj, što se tiče bratskog gostoprimstva, što se tiče srca i iskrenosti, ali što se svega drugog tiče, mi u njihovoj kući očutimo težku bol, očutimo stid u dubini duše svoje, kad vidjemo, gdje su ti učitelji napravili našim, kad opazimo kako je u njih staležko uređenje i napredovanje. Oni prema našim učiteljima imaju sve, naši prema njima nemaju ništa. Razlika je tako gola, da nismo mogli s manje, a da se na nju ne osvrnemo napose u ovom našem listu, kojem je zadataća promicati obće narodno dobro. A jer i dobro uređenju i napredaju učiteljstvo može mnogo, vrlo mnogo doprinjeti tom običem narodnom dobru, moramo reći što mislimo, što osjećamo pred razlikom, koju sad spomenosmo.

Banovinski učitelji imaju svoj krasni „Učiteljski Dom“, kojim bi se učitelji i napredniji naroda ponosili. A taj dom podigli su oni sve svojim vlastitim štrom, i uz pripomoju ljudi, koji znaju cijeniti i pomagati pušku učiteljstvu. Bili se moglo što takova na današnje prilike kod nas da u Dalmaciji ostanjavi? Krav je ovaj upit! — U nas u Dalmaciji ustrojen je „Savez dalmatinskih učitelja“, pa taj „Savez“ ne može da već uzdrži ni svoje glasilo, a kamo li da ponisi na ustrojenje „Učiteljskog konvikt“, za koji se je ipak bio zauzeo. U nas je sve potišeno, sve ubiveno, sve zanemareno. U Banovini učitelji podiglo svoj „Dom“, učinile još mnogo toga, što čemo kasnije spomenuti, a to sve u zadnje doba, dakle u doba, kad je u Hrvatskoj vladala nemila Khaenoskih tiranija, kad je vladala protunarodna magjaronска vlasta, a to znači, da je u Banovini bilo ipak tada bolje, nego li u Dalmaciji, jer ni ta protunarodna vlast nije toliko thlačila i gujavila učiteljstvo, koliko ga tlači i gujava ona u Dalmaciji, pod kojom nije u stanju ni toliko se maknuti, da jedno svoje glasilo, jedan svoj „Savez“ podupri i uzdrži. Sama ova činjenica bila bi dovoljna za občenitu karakterizaciju naših žalostnih prijlika.

U Banovini učitelji imaju u svom „Domu“ krasno uređeni „Školski muzej“. Taj je muzej tako bogat, da su se mnogi predi u njega uputili, prevereno za veliku sokolsko-higijensku izložbu, pripremionu omadom u Zagrebu prigodom svesokolskog sleta. — U Banovini učitelji imaju svoj „Učiteljski konvikt“, čije bogadlosti osjećaju toliko učiteljske obitelji. U Banovini učitelji imaju blagajnicu, štredionicu, koja izvršava djeluju. Gledali smo na na svoje oči učitelje oko tega posla zabavljene. To vam je cijeli ured, i tu svak radi požrtvovanje za svoje staležko dobro. U Banovini učitelji imade po više stručnih listova, imaju omladinsku časopis; tamo dijeli učiteljima podpore u svrhu naučnih putovanja, tamo u jednu riet; sve ide hepo, sve napreduje, — — a kod nas u Dalmaciji?

Bolje nam je mučati, nego na taj upit odgovoriti. Crvenilo nas oblijeva. Bit će, da su kod nas mnogo teme krivi i isti učitelji, ali je daleko više kriva vlast, sistem, koji od pučkih učitelja traži sve drugo samo ne zanosa, ne poleta, ne inicijative za razvoj, za napredak školstva, valjda iz straha, da se napredno školstvo ne podigne narod, Hrvat u Dalmaciji, koji od vječnika čamni pod pritiskom raznih vlasta, kojima je bila, najpreča brigda podržavati timu i neznanstvo. U tome ih sledi vrlo vjerno i današnja vlasta.

Kad na sve to promislimo, onda naše uvjerenje, da moramo svim silama raditi oko promjene, oko poboljšanja današnjeg našeg nesnosnog stanja, postaje još jače uvjerenje, da nama ne samo sa školskim pogledom, već u obče s pogleda ciele naše narodne dobrobiti nema spasa nego u sjednjenju s našom materom zemljom, — s Hrvatskom.

Svak, koji za tu dobrobit osjeća, koji ju hoće i želi što prije dočekati, mora raditi, za ujedinjenje svih narodnih učitelja, a učiteljstvo pak naše na osobit način može to radnju i potaknuti i podupri i ponišiti, jer će i onemu bit samo onda bolje i ljepše kad bude u svemu i po svemu jedno s bratskim učiteljstvom u Banovini.

Ovako raztrgani nazadujemo. Ujedinjeni samo možemo napredovati. Ova istina ne kaž vodi u cijelim našem radu, sto ga užažemo kao narod, da kaž narod postanemo što prvo svoji i slobodni.

Pio Negri — varalica.

Već od vjeć dana primamo raznih tužba protiv ovome talijanom, koji se ovdje u Šibeniku podkožio novcem hrvatskog pučanstva, a tome pučanstvu u svrhu odvraća samo crnom nezahvalnošću i prezir.

Ovih dana premjestio je agenciju mjestnog parobrodarskog društva u svoje nove lokale pod tarasom izpod Poreznog ureda, na mjesto vrlo nezgodno i van ruke za putnike i trgovinu. Carinarski ured prelazi onđe, gdje je ta agencija do sedla bila, i to dakako jer zgodnije mjesto, a Negri ga ostavlja i prelazi negdje, gdje samo njemu može biti počidno i koristno. Bilo je mnogo bolje i pametnije naci za agenciju mjesto iz Lloyda na istoj obali, ta onđe ima lokalna dosta!

Ali sve ovo ne bi još ništa bilo prema onome, što je gospod Negri u svoje sebične svrhe znao da skupa. Doznačamo, da će novo parobrodarsko društvo „Dalmatia“ povjeriti agenciju Šibeniku maljotenošću sinu Negra, koji prežao sav duhom i reditom muzi još više nego li mu otac sve, sto je naša Hrvatima stvo. t. j. jezik, narodnost i domovinu našu.

Odakle je god gospod Negri ušao u ovo postojec Šibenksko parobrodarsko društvo, otdat nije niti htio puštiti, da se na državentim parobrodima vije hrvatski barjak, sasvim tim, da se većina drugova hrvati. Druga parobrodarska domaća društva tog je učinka, jer časte našu zemlju i narodnost. Doznačimo, da dotični upravitelji nemaju crn obraz, kao što ga ima Negri — nomen et onom — koji je sa mnoge speculacije hoće da postavi svoga sin-a agenta u Šibeniku i u tu svrhu služi se još nizim, još gadnijim sredstvima: varkom i obsjenom. Da je Negri imao pošten, on bi se osvrnulo na svoje druge u društvu, njih bi počastio, jer su ga oni uzdigli i učinili za nj mnogo više nego li je zaslužio.

Poznato nam je, da su upravitelji dalm. parobrodstva i naši stupnici na skupnoj sjednici bili zaključili, da se agencije imaju povjereni našim ljudima, koji znaju jezik naš i štuju ga i ljube, i koji su štovali dosta svoga novca za uzdržanje raznih dosadanjih plovitva. Danas nasuprot doznačimo, da se Šibenik hoće sve to prebridi i da se agencija kani povjeriti dječaku, dopuzu, muzitaju svega, što je hrvatsko.

U ovu svrhu g. Negri dao je zlobno razumjeti odlučujućim čimbenicima u ovom pitanju, da su njegovi drugovi s njim složni i dogovorni, da se agencija povjeri njegovu sinu, a kad tamo, kako čujemo, oni u tome nisu nikad ni sanjali, niti bi ikad to dopustili; jer bi to bio novi pokušaj njihova izrabljivanja sa strane tog čovjeka, koji je u malo godina u Šibeniku postao bogatstvo vodeći sve posle na svoju ruku i navradačnje uvek vodu samo na svoj mlin.

Već je ovome postupanju može se znati čega je sve kadar taj dotepuk, taj hrvatsko, kojem je samo vlastita kresa sveta, te ne misli, što će sve reći trgovci i gradjanstvo, kad vide, gdje se na svrduvaju načine, gdje hoće da proturi sinu tamo, gdje on više ne mogao da bude, kao upravitelj novog društva.

Ali neki gospod Negri bude uvjeren, da ni trgovci ni gradjanstvo ne bi toga ravnađušno progurali, jer su i onako već svi njegova pošta, ijer su ne bišto htjeli vidjeti, da u novoj agenciji uz njegovo sinu gospodari i dragi dopuzi poznati Uršulici, koji je proti sebi sa okružnom sudjelu u zadru 140 svjedoka.

Al nije tu da ga užaze samo Šibenksi trgovci i gradjanstvo. Uzaze ga i sva druga naša domaća parobrodarska društva, uzaze ga zastupnici i isto ministarstvo trgovine, koje je Negri napravo hotprevariti u pitanju mjestne agencije, i koji će znati na dostojan način odbiti i osuđiti ovaj njegov držki i nepošteni pokušaj, koji kad bi igda uspio, bio bi obču našu sramotu. To se ne smije dopustiti nikako. Dopaz, neprijatelji naš ne smije ni doći više u doticaj s nama. Siti smo njezina i nasilja tih dopaza, a ako nam ih tko hoće baš silom da nametne, a mi ćemo ih silom da smetnemo — Za danas dosta.

D v a O d r a .

(Nastavak v. br. 38.)

Ivan Lepasić bio je skroman radnik. Odužio se se svome narodu dvostrukim nabošanjem. U tijugoje djece kao vrstan pučki učitelj i pisaranjem

priopštosti popularnog smjera. Osim toga javljao se je prvih godina svog književnikovanja i neprim, uspiješim pjesmama, kojima je seba prokrčio bio odmah put među stipe „Vienna“. Kao pjesnik nije doduše Bog zna koliko stvorio i napisao, ali je pokazao, da je pjesnik po čvrstvu, po smislosti, i po nadahnutosti. Grjehotu, što nije i nadalje hotio obraditi pjesničko polje. Možda je to učinio baš za to, da se svom dušom posveti drugoj grani književnosti t. j. novelistički, gdje je blizina uspjehu i napisano tako krasnog priopštosti, radi kojih de mn ostati im u povijesti hrvatske književnosti.

Jedno čemo ovdje opaziti. Ako ikome, to je baš Lepušić hrvatska kritika učinila krivo. On je radio i radio, ali o njegovu radu nitko nikad ni da bi sljova proslavio. Ako se danas o spominje, to je samo za to, jer ga već među živima nema, i sad se tek učinici naših književnih listova sjećaju, da je obstajao i Lepušić i da je pisao krasnih stvari. Spominjemo se, kad jeo izlazio „Novi Vick“. Uredništvo te smotre bilo je obratilo razinu upitima na sve ljubitelje i gojitelje hrve. Kipe knjige, da izreknu o njoj i o književnicima svoj sud. Tu se tada na odgovor napisalo mnogo toga, spomenuti su se, pa i književni pionjerci, ali se Lepušić skroz zaboravilo. A zašto? Jer se nije javljao svakog koliko ili prestanato, već samo kadač u uspješnom kakovodnjicom, pa bi svim tim razmacima ljudi na nj vrlo lako zaboravljali. Ne vjerujem, da je tu bilo hudočišće, zapostavljanje ovog čovjeka, ali svakako i zaboravnost učinila učinkovit učinak, da se može opriavdati.

Bilo kako bilo, ostaje, da je Lepušić bio izvrstan popularni priopštovatelj, i da je sa svojim „Bosancima“ stekao sebi lep glas i dobitno mjesto u našoj književnoj republici.

Osim toga i brojnih drugih priopštosti, napisana je za mladež „Sto izvornih basama“, osniva „Odarba ne basme“, „Crjetnik“, „Dragoljub“ i „Kraljević“.

On spada među one pre hrvatske učitelje, koji podižu nakon bosansko-hercegovačke zapremu u Bosnu, da ondje služuju i rade.

Službova je u raznim mjestima, pa i u glavnem gradu Sarajevu, pa se nakon mnogodobnog službe vratio kući i nastavio službu u Hrvatskoj do svoje smrti. Bio je rodom iz Zagreba (1855).

Kao djak mnogo je putovao, te je prošao pješke celi Hrvatsku i Dalmaciju do Crne gore, a vratio se Hercegovinom i Bosnom. Na tom putu upoznao je u Arbanasima i Dalmaciji našeg čestitoga Don Stjepu Bužolića, koji ga djaka običnike primi, počastili i nadari, i kojega je surt Lepušić silno potresao, tako da mu je žalost za Bužolićem izmanila jednu od najljepših njegovih pjesama.

Zaključujući ove tužne redke o Kozarcu i Lepušiću, koji više nema, da radi: piši za naš hrvatski narod, upozorit ćemo sastavljače naših „povijesti“ književnosti, a poimence gosp. Šurmina, da se u buduću pri novim ili popravljenim izdanjima takovih knjiga sjeti i Lepušića, te još mnogih drugih radnika koji su do sad bili mimođeni, a nisu toga zaslužili.

Slava Josipu Kozarcu i Ivanu Lepušiću!

NAŠI DOPISI.

Gradac, makarsko primorje.

Iza, kako nam bi moglo priopštovati matare, datare o avansmentu g. upravitelju amosnoj područne vage, koji ga na poklone i Beču oduštu, te povrati svjetlijim u životu na radost i utjehu svojih moresca, a per dispetto ai nemici, koji mu nedadoše druge objave avansmentu u Obavjetilju, već ovo je četvrti put kako se nad njim daju i salti mortali, da mora opet odlučiti na kojoh područnici i doživjeti fiasco. Amo mu ne miriši kako bi hodo hotel Benić, nije sumu po čudi neki ditong, jer ti ga umiju i znudu o izgoumu, kavnam kuznam i plati u vagi, nza svu njegovu importanzu, koju snosi sa vulkanskim silom koja ga uzgori, odaje, i hoće da prikrije tamnom koprenom zaboravi sve i svaka dosadašnja, ne bili mu se milost smilovanja u dalnjem obustanku u tis masla. Uzalez, moj Luka, tvoja muka. Red je ostaviti romantični položaj, i plavetno nebo tvorjih mili u spomenu i nada, na putost ozai primorskoga žala i potecet tamo, gdje ore grijedzo vrh timora vije, jer slobode u ravnicu nije.

Vulkan.

Knin.

Grobljište spada među prve potrebe u mjestu, selu, varošu kao i u gradu — a o toj po mojem mnenju veoma važnoj potrebi, nitko se nije od gospoda naših dopisnika nasaio, da je jednu rječ preko listova u svjet proturo, e da saznao i strani ljudi kako se postupa u Kninu pitanjem pokapanja mrtvaca Rimo-Katoličke vjere.

O ovom pitaju ne čemo na dugo otezati, niti ga potakno opisivati. To čemo možda drugi put i svaku sitnicu o istom u javnost turiti. Današnjim dopisom hoćemo da predložimo stvar javnosti, neka

ona sudi o revnosti i brzini rješenja ovog pitanja Kninskog Katoličkog novog grobljišta sa strane ovomjesta občinskog upraviteljstva.

C. K. Kotarsko Poglavarstvo u Kninu, sa svojom odlukom koju nadnevak ni broj nije nam točno poznat, donjelo je do znanja Orkovinarstvu Sv. Ante u Kninu i onom Sv. Jakova u Vrpolju, odnosno Občinskog Upraviteljstvu u Kninu, zabranu pokopava nja mrtvih u katoličkom grobljištu zvanu Sv. Jakov u Kninskompolju i to baš od dneva 1/9 1904, istodobno pozivajući ovo zadajne, da se postara za novo grobljište i ostavljuju mu neki rok za eventualni priziv na Namjestništvo proti zabrani u govoru.

Misleć Obć. Upraviteljstvo da je sa Isposmenom poglavarnarstvenom odlukom obtećeno jer se seradi izključivo o zabrani katoličkog grobljišta, i da do neke učini vidjeti narodu katoličke vjere, da se za isti stara, to toliko kako bi se reklo „pro forma“ sastavi izcrifalj, par redaka otoka, u nadi da će istim donekle Namjestništvo prisiliti da odluka poglavarnarstvena uništena bude, a katolicim ostane stope pokopavanja na spomenutom mjestu: kao i do sada. Ali nuda se izjavoti, a to s toga, što je namjestništvo nakon izvida učinjenoj, našlo shodnim da odluku poglavarnarstvenu potvrdi, a utok neće mijenjati. Uslid togu rješenja bi grobljište Sv. Jakova zatvoreno, a katolički morali su se kào na primjer, neki gradjani pokopavati u Biskupiji i Potoku, sato kao i dan danas sledi, a neki tezaci pod brastici ili breštici u vlastitoj ogradi.

Sad pitamo da javno mnenje o tom postupajući sudi. Na ovakovo postupanje mislimo, da će se cijelo javno mnenje složiti u odgovoru Sramota i sto put sramota! Ali na žalost tako je, jer se radi o katoličkom grobljištu, a rada bi smo znati bi li ovo postupanje bilo jednak, kad bi se radilo o grobljištu za pravoslavne hristijane. Možda da bi, ali nije nam moguće u što takova povjeravati. Do vidova!

V I E S T I.

Radi nepredviđivih, a neoključivih razloga nismo mogli objelodaniti zadnji broj. Nadamo se, da ćemo to nadoknaditi u budućnosti.

Promjene na lučkom orednu. Danas je preuzeo upravni mostnjek lučkog uređa g. Marian Seletštin lučki pomoćnik, rodom iz Zadarških otoka. Poznat je po strogi i pravedan činovnik. Gosp. Gladulčić, koji je zamjenjivao g. Katalinu odputovao je na svoje mjesto u Zadar.

Izvoz drvila. Na obali skladista Steinbeiss kreću drvile parobrodi „Coloniale“ i „Tigullio“.

Ratin brod „Basileus“ doplovio je u četvrtak u našu luku i izakako se je oskrbivo živežem i ugrijenom odputovao je dalje.

Financialna torpiljarka „Adria“ iz Trsta bila je u petak u našoj luci.

Izložba životinja. Vlada je odlučila prirediti za dan 13 studenoga izložbu životinja u Kninu uz nagrađe. Potanje nosi „Objavitev Dalmatinski“.

Pobjegao vojnik. Kad je ratnobrodovi koncem ovog mjeseca bilo u Trogiru s broda „Karol VI.“ pobjegao je jedan vojnik rodom iz Ugarske i bio je napson od Šibenskih redara i predan vojničkoj vlasti, koja ga je odpremlila u Puči.

Nabava sjemenja. Poljodjelska poslovница u Zadru otvorila je upis za nabavljivanje sjemenja pšenice i livađnih trava. Komu treba, nek se obrati isto. Rok za prijave traje šest sedmica.

O dočeku Čehu primamo: Dopusnik „Jedinstva“ u dva navrata hoće da prikaze, da je doček Čeha u Šibeniku bio jako mršav, nikavak, a naprotiv je istina, da je dočeku prisutstvovao od 3000 do 3500 osoba i da je bio upravni srađan i na zadovoljstvo koliko Čeha toliko i građanstva. Sto se dopisnik tuži da nije bio niko obavšten, najbolje ga pobija činjenica, što je onoliko mnogočinje dočeku prisutstvovao, premda se za njihov dolazak nije doznao nego većer prije. Radi toga je i razumljivo da svaki mogao biti obavšten, pa ako nije i dopisnik „Jedinstva“ primio službenog poziva, mogao je ipak doći na doček, koji njegovim prisutstvom ne bi valjao bio veličanstveniji.

Poglavar Madirazza počeo je lupati kao biesan Bachovom patentom po našim mladićima za poslu, varošu kao i u gradu — a o toj po mojem mnenju veoma važnoj potrebi, nitko se nije od gospoda naših dopisnika nasaio, da je jednu rječ preko listova u svjet proturo, e da saznao i strani ljudi kako se postupa u Kninu pitanjem pokapanja mrtvaca Rimo-Katoličke vjere.

O ovom pitaju ne čemo na dugo otezati, niti ga potakno opisivati. To čemo možda drugi put i svaku sitnicu o istom u javnost turiti. Današnjim dopisom hoćemo da predložimo stvar javnosti, neka

ona sudi o revnosti i brzini rješenja ovog pitanja Kninskog Katoličkog novog grobljišta sa strane ovomjesta občinskog upraviteljstva.

Umrla. Na 3. ov. mj. u 5 sati po podne pre-

minula je ovjde gospodja Kata pl. Grisogona, rođena Koporić, supruga gosp. Mihangela pl. Grisogona, predsjednika mjestnog okružnog suda. Njezina brza smrt bolno je odjekula u cijelom gradu, a i dalje svudje, gdje je god tako poznavao pleme pokojnici, jer se ona baš uzorno odlikovala kao dobra majka, žena i domaćica, uzgojivši dijete kitu rođoljubnih sinova i kćeri. Veliko sančeće grada pozaklo se i na nežinu sprovodio. Iz Šibenika preneseno je mrtvo tlo u Split. Dobro pokojnici bila je uzemljena laka, a obitelji naša toplo sančeće!

Veliki Čiril-Metodski koledar. Izdao ga na korist družbe sv. Ćirila i Metoda, za spasanje hrvatske djece u Istri, klub Čiril-Metodskih zidara u Zagrebu. Uredio Dr. Milan Ogrizović. Naklada hrvatske knjižare i industrije papira (Lav. Klein) u Zagrebu, Juriševu, ulica Ciena 1. K. 60. fil. brošuran, a uvezano K. 2.

Evo prilike za svakoga Hrvata, da učini rođendanu djeļo i pomognu patriotsko nastojanje hrvatskih boraca u otuđenoj Istri. Uz neznatni novčani prinos dao je kupac ovoga koledara dar družbi, a za uzdarje dobiva bogato opremljen koledar velikoga formata. Već je doba, da u Hrvatskoj stanemo na put raznim tudjim podhvatima i spekulacijama, koji su nam u visoku cenu nudili kojekakvu kolodarsku robu. Ovo je pravi hrvatski koledar, a k tomu od velike književne vrijednosti, o čemu se svatko može uvjeriti, ako samo prolita njegov zabavno poučni dio.

Poslije podnoga i izpovrga koledara s dnevnikom, sajmovima itd. dolazi oko 11 štampanih araka ugodnoga, zabavnoga i patriotskoga štiva. Velik njegov dio namijenjen je upoznavanju Istre i istarskih prilika. Tu se nalaze slike prihvat pokretala hrvatske misli u Istri: biskup Dobrile, Vitezović, Spinčić, Mandić, cara Emuna, Laginje, Jelušića, pa književnika Kumičića, Katalinića. Uz slike su književni prilizi, ponajviše iz Istre. U ostalim se članicama može čovjek ljepe informirati o svim državlenjima, političkim i kulturnim priljkama, bibliografiji i t. d. — a posvuda između teksta slike.

Pokraj istarskoga diela nalaze se i ostali priči oživljavanja sadržaja od naših ponajboljih pisaca i spisatelja.

To svu dobiti prilika koledara za malu cenu od 1. K. i 60. fil., a još k tome cini rođendanu djeļo, jer će družba, bude li dobre prodje, imati od koledara vrlo ljepe koristi. Mi stoga svakom rođendanu Hrvat toplo i iskreno preporučamo ovo patriotsko poduzeće Čiril-Metodskih zidara.

Za družbu Sv. Ćirila i Metoda u Istri primilo je naše uredništvo od gospodjica Jozice Lasnović iz Zadra — Marice Juretić i Makarske — i gospode Mate Bonacića — Marina Jozovića iz Splita K 149:04 — sakupljene u željeznicu na prvoj pravotki u Zagrebu u Dalmaciju. Ovaj iznos bili su slike i sakupljaci i sakupljaci!

Nadalja u istu svrhu primili smo K 2 od gosp. Klandžija Barbetti — mjesto zahvale na čestitkama upraviteljima mu prigodom njegovog imenovanja stalnim profesorom u Splitu.

Od gosp. Pia Terzanovića K 2, od gosp. Vilim Beršića K 4 — u počast blage uspomene Katalinice Škola.

Ukupno K 161:04.

Prije izkazan K 55:50.

Svega K 719:54.

Naprijeđ za našu Istru!

Vlastnik, izdavatelj i odgovorni urednik
PETAR PILIĆ.

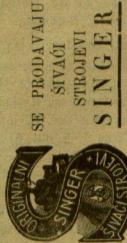
Tiskat: „Katoličke Hrvatske Tiskarne“.

Prodaju se 4 baćne od 28–30 hl. uz povoljniju cenu. Baćve su u dobrom stanju, zgodne za drop. Tko želi nabaviti, neka se obrati našem uredništvu.

Tražim dječaka bolje obitelji iz mjeseta od 14 do 16 godina kao naučnika u boljem dučanu. Ponude na upravu lista pod: Marijiv,

PODRUŽNICA u svim glavnim mjestima.

PO OVOME
ZNAKU RAZPOZ-
NAYAĆU SE
PRODAVAONICE,
U KOJIMA

D R U Ž T V O SINGER

Autoritativna zadružna svrhalna strojera
SKLADIŠTAR i ŠIBENIKU

Karl Bamberger

Glavna ulica — successe hičari Dalle Feste,
PODRUŽNICA u svim glavnim mjestima.

Ne čitati
same, već kušati se mora
davno prokušani medicinski

Steckenpferd Sapun

od ljičljavova mlijeka

od BERGMANNA i druga. Dražđani i Tetschen na/L. od prije poznat pod imenom BERGMANNOVA SAPUNA od ljičljavova mlijeka da se lice oslobođi od sunčanih pješčica, da zadržuje bijeli tein i nježnu boju.

Preduzmatno komad 80 para
u Drogařiji VINKA VUČIĆA, Šibenik.

Glavna ulica — successe hičari Dalle Feste,

Società anonima per l'utilizzazione delle forze idrauliche della Dalmazia.

DIONIČKA GLAVNICA K 8000.000

Sjedište u TRSTU.

Radnja u ŠIBENIKU.

PRIMISSIMA

* * * CALCIUM CARBID *

KOD KUPNJE 100 KILOGRAMA STOJI Kr. 26 fraško Šibenik

netto težina (ne brutto za netto)

Nove se šalje unaprijed ili uz ponude Za velike količine popust uz pogodbu.

PREDSTAVNIK I SKLADIŠTAR
FAUSTO INCHIOSTRI — ŠIBENIK.

VAŽNO ZA DJECU:

Jedan od najboljih načina, da se **djece** **ščuvaju zdrava**, da im se **poboljša krv** i ojačaju pluća jest davati im više puta na dan meda, ili sama, ili s kruhom i s mlekom, — Preporuča se i starijima proti nazebam.

Cista naravnog meda po 60 nov., klg. može se dobiti samo kod

Vladimira Kulića.

Drogařija Vinka Vučića Šibenik
(prije A. Junakovića)

Leporelno svoj bogato obskrbljeno dućan raznim ljekovitim mirodijama, predmetima iz gume, svakostnim mineralnim vodama, velikim izborom najfinijih parfema i predmeta nužnih za bolestnike.

Sraki trgovac, koji ne ogla-
suje svoju robu, ustupa mjesto
svojim takmacima, koji oglasuju.

NAJBOLJI I NAJLEP-
ŠI SVRHALNI STROJEVI
STROJARI "SINGER"
NAJNOVIJU SISTEMA

DOBIVAJU SE SAMO U SKLADISTU
SVRHALNIH STROJEVA "SINGER"
IVAN GRIMANI — ŠIBENIK

HRVATSKA VJERESIJSKA BANKA

PODRUŽNICA ŠIBENIK

(Centralna u Dubrovniku i Podružnica u Zadru)

obavlja sljedeće poslove:

Prima novac u svrhu ukamučivanja na uložnice i blagajničke doznačnice, te ux po-
tvrdje na tekuci ili na ček račun.

Preuzima vrednosne papire i ine vrednote u pohranu. Preuzima u svrhu naplate
mjenice, naputnice i čekove za masu država i za inozemstvo.

Doje preduzmatove na vrednosne papire, zlatni i srebrni novac i robu.

Kupuje i prodaje vrednosne papire i vrednote, naročito sve vrsti državnih i pri-
vatnih srećaka, državnih zadužnica, željezničkih i industrijskih papira, zaolnička prioritetskih
obveznika, inozemstvenog novca u papiru, deviza, zlatnog i srebrnog novca naše zemlje i
inostranstva.

Uvoznje izvucene srećke, zadužnica i dospijeli kupone, te nabavljene nove kuponske
arku. Provadja osiguranje proti tečajnom gubitku izričenih srećaka i zadužnica.

Obavlja vinčadjanje i dervinčadjanje svih vrsti vrednosnih papira, polaze vojnico-
ženiljene i sve druge jamčevine u vrednosnim papirima, te provadja konverzije.

Izvršuje izplate na svim mjestima naše i drugih država, te izdaje kreditna pisma.

Ekskomplirala mjenice, naputnice i kupone vrednosnih papira. Prodaje promese
za sva važenja. — Obavlja bezplatnu reviziju svih srećaka naših država i drugih u uoj do-
zvoljenih. — Osim toga obavlja će i sve ostale transakcije, koje zahtjevaju u bankovnu
struktu, na najpovoljnije uvjete. Sve potražne obavijesti daje rado usmeno i pismeno.

Hrvatska Vjeresijska Banka (Podružnica Šibenik).

Banca Commerciale Triestina

prima:

Uložke u Krunam uz uložničke Listove:
sa odkazom od 5 dana uz 2 1/4%

• • • 15 • • 3%

• • • 30 • • 4 1/4%

Uložke u zlatnim Napoleonima ili u engl. funtim

(sterlinam) uz uložničke Listove:

sa odkazom od 15 dana uz 2 1/4%

• • • 30 • • 2 1/2%

• • • 3 • • 3%

NB. Za uložne listove sada u toku, novi ka-
matnik ulazi u kriestop 15.og Novembra i 10. decembar o. g.; izdaje blagajničke doznačnice na
donosioča sa skadencem od 1 mjeseca uz kamatnjak
od 1 1/2%.

Banko-Ziro i Tekući račun. Valuta od dana
uloženja, uz kamatnjak koji će se u-tanoviti; obavlja
inkasso mjestnih računa, mjenica glasečih na Trst,
Beč, Budimpeštu, Prag i druge glavne gradove Mo-
narhije, te plaća domaće svojih korentista bez ikak-
vog troška.

Izdaje uložne knjizice na stendju uz dobit od
3 1/4%.

Otvara teknuće račune u raznim vrednotama.
Inkassi: Obavlja utjerivanje mjenica na sva mesta
Inozemstva, odreživa i izričavanje vrednosnih pa-
pira uz umjerene uvjete.

Izdaje svojim korentistima doznačnice na Beč,
Augsburg, Bielefeld, Budimpeštu, Carlsbad, Cervi-
giano, Cormons, Cernovici, Eger, Rieku, Friedek,
Gablonz, Gorice, Graz, Innsbruck, Klagenfurt, La-
tov, Linz, Olomouc, Pilzen, Polu, Prag, Prossnitz,
Dubrovnik, Solinograd (Salzburg), Split, Teplitz,
Trappan, Wamsdorf, Bečko-Novomjesto i druge gla-
vne gradove Monarhije bez ikakvog troška, a na
Inozemstvu po najboljem dnevnom tečaju.

Izdaje Kreditne listove sva na mesta Monar-
hije i Inozemstva.

Bavi se kupnjom i prodajom deviza, valuta i
javnih papira.

Otvara kredite uz tovarne dokumente u Novi
Jork, London, Pariz, Hamburg itd. itd. uz umjereni
kamatnjak.

Daje preduzmatove na vrednosne papire, robu,
warrants i tovarne dokumente uz uvjete, koje će se
ustanoviti.

Daje jamčenje za carine skladišta Kontiranja
(Contirungs-Lager).

Prenimanje u pohranu i upravljanje:

U sobi sigurnosti, koja pruža najveću garan-
ciju proti kojoj mu dragi pogledi provode i vodre
i kojoj je posećen osobiti nadzor sa strane ban-
kovnih organa, primaju se u pohranu vrednosne
papiri, zlato, srebro i dragocjenosti, uz porovne
uvjet, te se na zabilježi prezima i upravlja istim.

Osigurava vrednote proti gubitcima zrijevanja.

BANCA COMMERCIALE TRIESTINA.

JOSIP CADEL

optički-specjalista

ZADAR.

Zakleti procjenitelj za Dalmaciju.

Razpolaze bogatom zbirkom optičkih predmeta,
obavljaju naručbe i spram tječnjčkog propisa.

Prima naručbe tablica od kovine i od počak-
ljenja zeljeza bud koje veličine i boje.

U Šibeniku uzorku tablica drži gosp. N. Boman,
koji također prima naručbe.

JADRANSKA BANKA

u Trstu

Bankovne prostorije u ulici Nicolò
Macchiavelli, br. 26.

Započela je svoje poslovanje, te
obavlja sve bankovne i mjenične poslove:
eskompuluje mjenice, daje preduzmatove na vred-
nostne papire, kao i na robu ležecu u javnim
skladištima.

Kupuje i prodaje vrednostne papire, svake
vrsti, devize, inozemni zlatni i srebrni novac, te
banknote, i omoguće kupovne i izdričebane pa-
pire uz najpovoljnije uvjete.

Izdaje doznačke na sva glavna tržišta
monarhije i inozemstva, te otvara vjeresije uz
izprave (dokumente) ukravanja.

Prima novac na stendioničke knjizice u te-
kući i giro račun.

Obavlja sve burzovne naloge najbrže i
najsvajnije uz vrlo umjerene uvjete.

Posreduje i konvertira hipoteke kod prvih
hypotekarnih zavoda uz najniže uvjete.

SVOJ K SVOME

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU

Častom se preporuči p. u. občinstvu, poštovanom svećenstvu, crkvama,
bratovštinama svoju krasno uredenu

TVORNICU VOŠTANIH SVIJEĆA

Kod mene se dobit mogu izvrstne, a od mnogih **priznate** u svim
veličinama

— svijeće od pravog pčelinjeg voska --

kao i finog crvenog tamjana.

Prodajem dobra i svježe — po zdravlje — koristna meda Klg.
po K 1:20 para.

Kupujem uz dobru cijenu u svim kolikoćama žutog voska.

Svaku i najmanju naručbu p. n. mušterija obavljaju najspretnije, kao
i, uz najpovoljnije uvjete.

S veleštojanjem

VLADIMIR KULĆ

Šibenik (Dalmacija) glavna ulica

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU

Jedina hrvatska tvornica voštana svijeća u Šibeniku